

NOTATKI BOTANICZNE

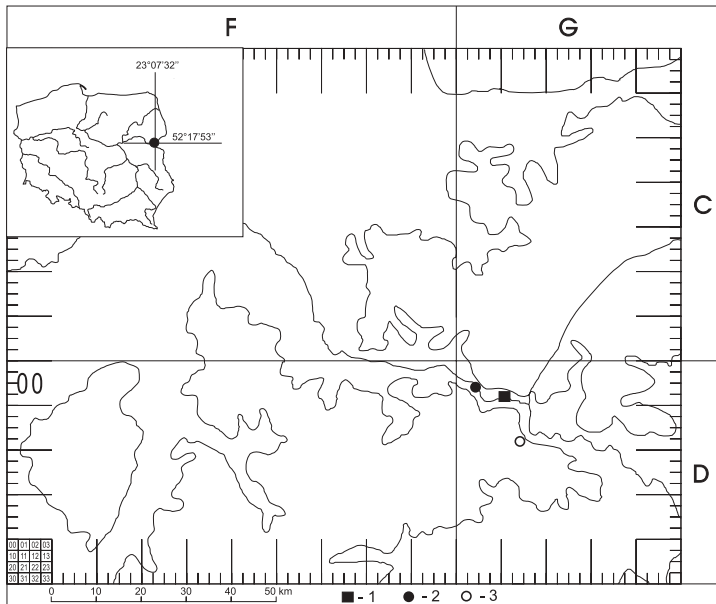
Nowe stanowisko *Scorzonera purpurea* (Asteraceae) na Wysoczyźnie Drohiczyńskiej

Scorzonera purpurea L. (wężymord stepowy) jest gatunkiem o zasięgu pannońsko-środkowoeuropejskim (MEUSEL & JÄGER 1992). W Polsce został objęty ochroną gatunkową, wpisany został także na „czerwoną listę” gatunków zagrożonych z kategorią R (ZARZYCKI & SZELĄG 1992). Zdecydowana większość stanowisk *S. purpurea* zgrupowana jest w dwóch regionach kraju: na Wyżynie Lubelskiej i w Polsce północno-zachodniej – Kujawy, Wielkopolska, Ziemia Lubuska (ZAJĄC & ZAJĄC 2001). W obydwu centrach swojego głównego występowania wężymord stepowy traci stanowiska. Na terenie szeroko rozumianej Lubelszczyzny uznany został za gatunek zagrożony (KUCHARCZYK & WÓJCIAK 1995), a na obszarze Wielkopolski i Pomorza Zachodniego za wymierający (ŻUKOWSKI & JACKOWIAK 1995). Na obszarze Polski środkowo-wschodniej (Nizina Południowopodlaska) i północno-wschodniej (Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie) (KONDRACKI 2002) dotychczas znane były tylko dwa stanowiska *S. purpurea*. Z okolic miejscowości Stare Buczyce (Nizina Południowopodlaska, kwadrat ATPOL GD11 prawdopodobnie mały kwadrat 31) gatunek ten podany został przez FIJAŁKOWSKIEGO (1995) – stanowisko nie zostało później potwierdzone. Drugie stanowisko wężymordu stepowego odnalezione zostało przez CELIŃSKIEGO (1961) na terenie obecnego rezerwatu „Góra Uszeście” (Wysoczyzna Drohiczyńska, kwadrat ATPOL GD0021), gdzie występuje do dziś (obserwacje terenowe: wiosna 2001 – Bacieczko, Falkowski, Głowacki, Marciniuk; wiosna 2002 – Marciniuk, Wierzba oraz CIOSEK & BORKOWSKA 2002). Ostatnio pojawiła się także informacja o występowaniu tego gatunku w okolicach Drohiczyzna (CIOSEK & BORKOWSKA 2002).

W czerwcu 2002 r. natrafiono na nowe stanowisko wężymordu stepowego, na wierzchowinie wysokiej, zalesionej krawędzi Wysoczyzny Drohiczyńskiej zamykającej dolinę Bugu pomiędzy miejscowościami Wajków i Sutno (kwadrat ATPOL **GD0130**). Od stanowiska na Górze Uszeście oddalone jest, w linii prostej, o 5,5 km na południowy-wschód (Ryc. 1). *Scorzonera purpurea* w liczbie 10 kwitnących i owocujących osobników występuje w płacie *Sedo maximi-Peucedanetum oreoselini* Brzeg 1983 ex Macicka-Pawlik et Wilczyńska 1996, który wykształcił się na lokalnej polance o powierzchni ok. 2 arów (zdzj. 1).

Omawiane stanowisko ze względu na wysoki stopień zagrożenia (znaczne zacienienie przez dynamicznie rozwijające się krzewy i podrosty drzew) wymaga niezwłocznie podjęcia działań ochronnych zmierzających do powstrzymania sukcesji i utrzymania we względnie niezmiennym stanie zbiorowiska o charakterze okrajkowym.

Zdj. 1. Data: 17.06.2002, ekspozycja: SE, nachylenie: 5°, pokrycie w warstwach: B – 50%, C – 80%, D – 5% pow. zdjęcia 25 m². B: *Quercus robur* 2, *Populus tremula* 1, *Pyrus communis* 1, *Corylus avellana* 1, *Euonymus europaea* 1, *Juniperus communis* 1. C: *Peucedanum oreoselinum* 4, *Anthericum ramosum* 2, *Galium verum* 2, *Poa nemoralis* 2, *Calamagrostis epigejos* 1, *Euphorbia cyparissias* 1, *Festuca rubra* 1, *Fragaria viridis* 1, *Poa angustifolia* 1, *Populus tremula* 1, *Sedum maximum* 1, *Allium oleraceum* +, *Asparagus officinalis* +, *Campanula bononiensis* +, *Clinopodium vulgare* +, *Coronilla varia* +, *Corylus avellana* +, *Dianthus carthusianorum* +, *Euonymus europaea* +, *Galium album* +, *Hieracium pilosella* +, *Knautia arvensis* +, *Phleum phleoides* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Pyrus communis* +, *Quercus robur* +, ***Scorzonera purpurea*** +, *Solidago virgaurea* +, *Trifolium medium* +, *T. montanum* +, *Viola hirta* +. D: *Pleurozium schreberi* 1.

Ryc. 1. Rozmieszczenie *Scorzonera purpurea* L. na Nizinie Południowopodlaskiej i Wysoczyźnie Drohiczyńskiej. 1 – stanowisko nowe, 2 – potwierdzone stanowisko z literatury, 3 – nie potwierdzone stanowisko z literatury.

Fig. 1. Distribution of *Scorzonera purpurea* L. in the Południowopodlaska Lowland and Drohiczyńska Upland. 1 – new station, 2 – confirmed published station, 3 – not confirmed published station.

Summary. A new station of *Scorzonera purpurea* (Asteraceae) in the Drohiczyńska Upland. In June 2002 a new station of *Scorzonera purpurea* L. was found at the edge of the Drohiczyńska Upland adjacent to Bug river valley, between villages Wajków and Sutno (ATPOL square **GD0130**). Occurrence of 10 specimens growing in plot of the association *Sedo maximi-Peucedanetum oreoselini* was noted. It is the fourth known station of the species in central-eastern (Południowopodlaska Lowland) and north-eastern (Podlasie-Belorussian Uplands) Poland.

LITERATURA

CELIŃSKI F. 1961. Materiały florystyczne z okolic Drohiczyzna i Mielnika nad Bugiem. – *Fragm. Flor. Geobot.* 7(1): 81–89.

- CIOSEK M. & BORKOWSKA L. 2002. Rośliny zagrożone w parkach krajobrazowych doliny Bugu. – Ogólnopolska konferencja „Parki krajobrazowe w Polsce. 25 lat funkcjonowania” (poster). Łódź 26–28. 06. 2002.
- FIJAŁKOWSKI D. 1995. Flora Lubelszczyzny. **1–2**. ss. 868. Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Lublin.
- KONDRACKI J. 2002. Geografia regionalna Polski. ss. 441. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- KUCHARCZYK M. & WÓJCIAK J. 1995. Ginące i zagrożone gatunki roślin naczyniowych Wyżyny Lubelskiej, Rostocza, Wołyńia Zachodniego i Polesia Lubelskiego. – Ochr. Przyr. **52**: 33–46.
- MEUSEL H. & JÄGER E. J. 1992. Vergleichende Chorologie der zentraleuropäischen Flora. **3**. G. Fischer, Jena, Stuttgart, New York.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.). 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. ss. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.
- ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. – W: K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. HEINRICH (red.), Lista roślin zagrożonych w Polsce. Wyd. 2, ss. 87–98. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- ŻUKOWSKI W. & JACKOWIAK B. 1995: Lista roślin naczyniowych ginących i zagrożonych na Pomorzu Zachodnim i w Wielkopolsce. – W: W. ŻUKOWSKI & B. JACKOWIAK (red.), Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski. – Pr. Zakł. Takson. Roślin Uniw. A. Mickiewicza **3**: 9–85. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.

PAWEŁ MARCINIUK i MAREK WIERZBA, *Zakład Botaniki Akademii Podlaskiej, ul. B. Prusa 12, PL-08-110 Siedlce, Polska; e-mail: pawelm@ap.siedlce.pl*

Przyjęto do druku: 24.10.2003 r.

Uzupełnienia do flory Pogórza Strzyżowskiego (SE Polska)

W latach 1997–2003 odnaleziono szereg nowych dla tego terenu gatunków roślin naczyniowych (TOWPASZ 1987). Odnaleziono również kolejne stanowiska dla gatunków, które z tego terenu zostały podane z niewielu stanowisk.

WYKAZ GATUNKÓW

Kolejność gatunków według SZAFERA i in. (1953), natomiast nomenklaturę podano za MIRKIEM i in. (1995). Stanowiska zostały zlokalizowane w siatce ATPOL o boku 2 km zgodnie z metodyką zaproponowaną przez ZAJĄCĄ (1978), a sposób ich numeracji w obrębie kwadratu o boku 10 km podali DEPTUCH i OKLEJEWICZ (1998).

Populus × canescens – Po kilkanaście młodych okazów w zaroślach nad Wisłokiem w Rzeszowie (FF 64 32) i Kalembinie (FF 82 21).

Salix pentandra – Tylko kilka okazów na żwirowisku nad Wisłoką w Jaworzu Dolnym (EF 79 14).

S. aurita – Pojedyncze krzewy w podmokłym rowie przy szosie w Radaju (FF 72 21).

Scleranthus polycarpus – Często na piaskach w Jaworzu Dolnym (EF 79 14).

Rosa dumalis – Pojedyncze krzewy na miedzach w Grodzisku (FF 72 42).

R. tomentosa – Kilka okazów na miedzy w Będziemyślu (FF 62 14).

Rubus saxatilis – Kilka okazów w grądzie w Jaworzu Dolnym (EF 79 24).